

*Odbor za peticije
predsednica*

21.9.2023

Adrián Vázquez Lázara
predsednik
Odbor za pravne zadeve
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje O spremljanju uporabe prava Evropske unije v letih 2020, 2021 in 2022
(2023/2080(INI))

Spoštovani gospod predsednik!

Odbor za peticije je bil v okviru postopka iz naslova zadolžen, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. Na seji dne 18. julija 2023 je odbor odločil, da bo pripravil mnenje v obliki pisma.

Odbor za peticije je vprašanje obravnaval na seji dne 20. septembra 2023. Na seji¹ se je odločil, da Odbor za pravne zadeve, kot pristojni odbor, pozove, da v predlog resolucije, ki ga bo sprejel, vključi pobude, navedene v nadaljevanju.

S spoštovanjem!

Dolors Montserrat

¹ Pri končnem glasovanju so bili navzoči: Dolors Montserrat (Chair), Yana Toom (Vice-Chair), Ryszard Czarnecki (Vice-Chair), Loránt Vincze (rapporteur), Asim Ademov, Alexander Bernhuber, Maria Angela Danzi, Francesca Donato, Jarosław Duda, Angel Džambazki (Angel Dzhambazki), Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Aleksis Jeorgulis (Alexis Georgoulis), Vlad Gheorghe, Peter Jahr, Marina Kaljurand, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Anne-Sophie Pelletier, Emil Radev, Massimiliano Smeriglio, Ramona Strugariu, Michal Wiezik, Kosma Złotowski, Tatjana Ždanoka

POBUDE

Odbor za peticije poziva Odbor za pravne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. poudarja, da je pravica nasloviti peticijo na Evropski parlament ena od temeljnih pravic državljanov EU, ki državljanom in prebivalcem EU omogoča, da se neposredno obrnejo na svoje izvoljene predstavnike ter dejavno in učinkovito sodelujejo v življenju Unije; poudarja, da si je treba še bolj prizadevati za ozaveščanje državljanov o pravici do peticije o temah, ki spadajo na področje delovanja Evropske unije in ki jih neposredno zadevajo; zato poziva k skupnim prizadevanjem za boljše obveščanje o pravicah, ki izhajajo iz državljanstva EU, vključno s pravico do peticije;
2. ugotavlja, da se veliko peticij nanaša na domnevne kršitve prava EU; poziva Komisijo, naj si bolj prizadeva za izvrševanje prava EU, zlasti s povečanjem števila tožb glede kršitev v primerih, ko države članice ne izvajajo prava EU;
3. se strinja, da je zaščita državljanstva EU in sorodnih pravic izjemno pomembna za EU; opozarja, da morajo biti določbe o pridobitvi ali izgubi državljanstva države članice v skladu s pravom EU in pristojnostjo Sodišča Evropske unije; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo lahko državljanji EU svoje pravice uživali brez kakršne koli diskriminacije in v vseh državah članicah EU;
4. meni, da je za popolno zaščito pravic državljanov ključno, da se hitro ukrepa in odpravi kršitve prava EU s strani držav članic, in sicer z določitvijo krajšega in jasnega časovnega okvira ter okrepitev pravnih pravil o postopkih za ugotavljanje kršitev in predložitvi zadeve Sodišču EU v primeru vztrajnega kršenja prava EU;
5. je zaskrbljen zaradi zelo velikega števila tekočih postopkov za ugotavljanje kršitev, ki jih Evropska komisija že več let zadržuje v predsodni fazi, ne da bi bila proti zadevnim državam članicam vložena tožba pred Sodiščem Evropske unije, čeprav vztrajno kršijo ustrezno pravo EU ali v svoj nacionalni pravni sistem niso pravilno prenesle določb prava EU;
6. obžaluje, da po več kot štirih letih nobena država članica še ni prenesla Direktive (EU) 2019/882 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve, zaradi česar na milijone invalidov v EU ne more v celoti izkoristiti prednosti določb te direktive, katerih namen je povečati aktivno udeležbo invalidov v družbi, tudi na področju izobraževanja in zaposlovanja;
7. poziva Komisijo, naj spoštuje lastna pravila, določena v sporočilu z naslovom Finančne sankcije v postopkih za ugotavljanje kršitev, ki ga je sprejela 4. januarja 2023 in v katerem si je zastavila cilj, da bo pred Sodiščem Evropske unije v 12 mesecih vložila tožbo v zvezi s kršitvami, če po izteku roka, ki ga je določil zakonodajalec Unije, direktiva še vedno ni prenesena, saj je za državljanke in verodostojnost prava Unije pomembno zagotoviti, da države članice to pravo spoštujejo; poudarja, da je Odbor za peticije v preteklih letih prejel zelo veliko število peticij o pravicah, povezanih s temi direktivami, ki so jih vložili državljanji različnih držav članic in ki ostajajo nezaključene;

8. ponovno poudarja, da je strateško pomembno obravnavati tudi vprašanja, izpostavljena v posameznih peticijah, med drugim zato, da bi zgodaj odkrili morebitne resne sistemske pomanjkljivosti in jih preprečili; meni, da je za pravilno izvrševanje prava EU ključen bolj pravočasen in proaktiven dialog Komisije z nacionalnimi organi pri obravnavi morebitnih kršitev prava EU, na katere opozarjajo vlagatelji peticij;
9. poziva Komisijo, naj pravno pojasni ključne pojme, povezane z njenim spremljanjem izvrševanja prava EU, ki jih redno uporablja tudi pri nadaljnjem ukrepanju na podlagi peticij, kot sta „vprašanje širših načel“ in „sistematično neizvrševanje prava EU“, ki sta določena v strateškem pristopu, opredeljenem v sporočilu Komisije iz oktobra 2022 z naslovom Izvrševanje prava EU za Evropo, ki prinaša rezultate – to sporočilo je bilo pripravljeno na podlagi prejšnjih sporočil, zlasti sporočila iz leta 2016 z naslovom Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov;
10. poziva Komisijo, naj pospeši sodelovanje s Parlamentom, da se uvedejo potrebne tehnične in proračunske rešitve za dokončno vzpostavitev medinstitucionalnega digitalnega informacijskega orodja, ki naj bi omogočalo pregledno in sodelovalno izmenjavo informacij in dokumentov o nadaljnjih ukrepih v zvezi s peticijami, tudi v okviru spremljanja uporabe prava EU;
11. poudarja, da je treba nepopolno izvajanje, ki mu sledi uvedba novih zakonov in politik z enakimi pomanjkljivostmi, kot jih je prej ugotovilo Sodišče Evropske unije, sankcionirati z začetkom postopkov za ugotavljanje kršitev;
12. poudarja, kako pomembno je izpolniti pričakovanja državljanov EU glede varstva okolja, zlasti glede na povečanje števila peticij o okolju, poslanih Komisiji (s 120 v letu 2020 na 144 v letu 2021); v zvezi s tem pozdravlja ukrepe, ki jih je Komisija sprejela kot odziv na konkretne primere praks, s katerimi se v nekaterih državah članicah krši okoljska zakonodaja EU;
13. poudarja, da je treba na ravni EU okrepiti ukrepe za boj proti sovražnemu govoru in diskriminaciji; spodbuja Komisijo, naj v skladu s Pogodbama in temeljnimi vrednotami EU vse ranljive skupine in manjšine zaščiti pred diskriminacijo;
14. poziva Komisijo, naj zagotovi popolno izvajanje in izvrševanje protidiskriminacijske zakonodaje in sproži postopke za ugotavljanje kršitev proti državam članicam, ki ne bodo prenesle ali v celoti izvajale protidiskriminacijske zakonodaje EU;
15. poudarja, da imajo peticije pomembno vlogo pri odkrivanju različnih oblik kršitev prava EU; želi spomniti, da se lahko na kršitve „opozori s pritožbami ali peticijami državljanov, podjetij, nevladnih organizacij ali drugih organizacij“¹; ugotavlja, da je na področju prometa peticija o pravicah letalskih potnikov do povračila stroškov ali odškodnine zaradi odpovedi leta v času pandemije covid-19 privedla do spremljanja v vseh državah članicah in začetka postopkov za ugotavljanje kršitev; v zvezi s tem spodbuja Komisijo, naj opravi temeljite preiskave kršitev prava EU, na katere opozarjajo peticije;

¹ Poročilo Komisije o spremljanju uporabe prava Evropske unije v letu 2021:

https://commission.europa.eu/system/files/2022-07/2021-swd-annual-report-eulaw-overview_en.pdf

16. ponovno poziva Komisijo in Svet, naj v skladu s členom 295 PDEU nemudoma začeta pogajanja s Parlamentom o medinstitucionalnem sporazumu o vzpostavitvi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice;
17. je zaskrbljen, ker Komisija ni predstavila pobud ali učinkovitih ukrepov za obravnavanje kršitev ali neuporabe prava Unije na področju svobode, varnosti in pravice, čeprav se razmere v več državah članicah dokazano slabšajo; je zaskrbljen, ker na večkratne pozive Parlamenta k ukrepanju ni bilo odziva;
18. priznava, da je Komisija pritožnikom omogočila širši dostop do informacij o postopku EU Pilot in uradnih postopkih za ugotavljanje kršitev, vendar meni, da so v okviru postopka EU Pilot in letnega poročila o spremljanju uporabe prava EU potrebni večja preglednost, pravna jasnost in dostop do informacij o celotnem postopku pred ugotavljanjem kršitev in postopku za ugotavljanje kršitev;
19. v zvezi s tem je seznanjen s prizadevanji Komisije, da bi prikazala vpliv peticij na svoje izvršilne ukrepe na številnih področjih politike, kot so okolje, migracije, obdavčenje in energetika; vendar poudarja, da ni natančnih podatkov o številu peticij, ki jih obravnava Komisija, in številu peticij, ki privedejo do začetka postopka EU Pilot in postopkov za ugotavljanje kršitev.